

10 oktober 2012

Persbericht: reactie van de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie op de uitzending van Terzake over grensoverschrijdend gedrag in de geestelijke gezondheidszorg

10 oktober, de Internationale Dag voor de Geestelijke Gezondheid, wordt overschaduwd door de berichten over machtsmisbruik, seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag in de geestelijke gezondheidszorg. De uitzending van Terzake van 9 oktober 2012 zet deze problematiek terecht op de maatschappelijke agenda. Overal waar machtsverhoudingen en asymmetrische relaties zijn, bestaat het risico op misbruik van die macht, ook in de geestelijke gezondheidszorg waar mensen op een kwetsbaar moment in hun leven vertrouwen stellen in hulpverleners. De Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie keurt uiteraard elk misbruik van dit vertrouwen stellig af, of het nu subtiel is of manifest. Maar een afkeuring en veroordeling van misbruik volstaat niet. Daarnaast is er nood aan voldoende aandacht, gehoor, erkenning en genoegdoening voor de slachtoffers, aan remediëring als zich feiten hebben voorgedaan, en aan actieve preventie.

Voor slachtoffers is het bijzonder moeilijk om hun klacht uit te spreken. Vaak worstelen ze met onterechte gevoelens van schuld en schaamte die het moeilijk maken om het misbruik uit te spreken en aan te klagen. Als ze dan toch de stap zetten, vinden ze te vaak te weinig gehoor. De procedure bij de Orde van Geneesheren is weinig transparant in de behandeling van klachten en geeft onvoldoende opvolging, betrokkenheid of erkenning aan het slachtoffer. De stap naar justitie is vaak een (te) moeilijke stap. Directies en hoofdgeneesheren van ziekenhuizen en centra moeten daarom elke klacht ernstig nemen en gevolg geven. Ombudspersonen of -diensten kunnen voor slachtoffers een eerste aanspreekpunt zijn, maar meer specifieke expertise en begeleiding is nodig. Het Meldpunt Misbruik, Geweld en Kindermishandeling (telefoonnummer 1712) is nog te weinig gekend maar is wel een beloftevol initiatief om slachtoffers laagdrempelig de hand te reiken, te informeren en begeleiden in verdere stappen: erkenning, hulp en ondersteuning, beëindiging van het misbruik, herstelbemiddeling, schadevergoeding en eventueel een burger- en/of strafrechtelijke procedure. De Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie drukt haar uitdrukkelijke steun uit voor deze initiatieven en wil bijdragen aan openheid en transparantie waarbij klachten en slachtoffers ernstig genomen worden.

Als zich feiten hebben voorgedaan, is het de verantwoordelijkheid van het gerecht, de Orde van Geneesheren maar ook van de beroepsgroep om te remediëren en het gepaste gevolg hieraan te geven. Daarbij primeren de veiligheid en het vertrouwen van de patiënten op de collegialiteit. Wie fouten erkent roepen we op om zelf actief herstelbemiddeling te zoeken. Wie aangeklaagd wordt mag niet in een heksenjacht terecht komen maar in een eerlijk proces of tuchtprocedure met recht op verdediging.

Als Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie willen we bijdragen aan alle initiatieven die er naar streven grensoverschrijdend gedrag, machtsmisbruik en seksueel misbruik in de geestelijke gezondheidszorg bespreekbaar te maken, aan te pakken en te voorkomen. De deontologie zoals uitgewerkt door de Orde van Geneesheren, interne deontologische codes en de persoonlijke ethiek van elke hulpverlener zijn essentieel maar volstaan niet. Teamwerking, systematische intervisie of supervisie zijn ook preventief als ze gebeuren in een open klimaat waarbij moeilijkheden die zich voordoen binnen een vertrouwensrelatie besproken kunnen worden. Ervaringsdeskundigen (patiëntenparticipatie) een plaats geven in deze teams kan ook bijdragen aan de preventie van machtsmisbruik.

De Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie buigt tot slot het hoofd voor de slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag, machtsmisbruik en seksueel misbruik door hulpverleners, in het bijzonder door psychiaters. We willen onze spijt en verontschuldigen uitdrukken voor wat hen is aangedaan en ons inspannen om dit te voorkomen zodat de geestelijke gezondheidszorg een plaats van zorgzaamheid, zorgvuldigheid, respect en vertrouwen kan zijn, zoals de overgrote meerderheid van de hulpverleners dit ook nu al dag na dag waarmaken.

Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie

<http://www.vvp-online.be/>

De voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie, psychiater prof dr Geert Dom, is bereikbaar via 03 455 75 31 of geert.dom@skynet.be of geert.dom@fracarita.org